

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/ksiazki/12436,Wyrok-Workuta-Wywiad-rzeka-z-zeslancem-na-Workute-Jozefem-Wojciechowskim.html>
27.02.2026, 08:05

Wyrok Workuta. Wywiad-rzeka z zesłańcem na Workutę Józefem Wojciechowskim

Spisane przez Jana Stanisława Smalewskiego wspomnienia z workuckiego zesłania, wydobyte z pamięci Józefa Wojciechowskiego, to lektura i typowa, i szczególna zarazem. Typowa, bowiem opis, przywołany na kartach książki, sytuuje się w długim już ciągu bliźniaczo niekiedy podobnych doświadczeń, które stały się udziałem tych wszystkich, których wojenny i powojenny los rzucił na „nieludzką ziemię”. Szczególna, bo zmysł obserwacji bohatera opowieści, wsparty doświadczonym piórem J. S. Smalewskiego, zamienia się z opisu jednostkowego losu w panoramę losu zbiorowego, losu Polaka, który nie tylko przeżycia swe wiernie potrafił odtworzyć, ale i zdobył się na refleksję poświadczającą moralną ciężką zdecydowanej większości spośród tych, z którymi podczas „łagiernej” epopei się zetknął.
